

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

© 2014 КУБАРЕВА І. В.

УДК 005.93:658.152

Кубарева І. В. Механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства: сутність, особливості формування та засади функціонування

Метою статті є обґрунтування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. На основі аналізу наукових праць з питань механізму управління певним напрямом діяльності підприємства та досліджень автора у площині інвестиційної привабливості підприємства визначені основні характеристики та сформульовано сутність механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. Обґрунтовано актуальність формування дослідженого механізму, з'ясовано мету та завдання його функціонування. На основі класичної концепції управління обґрунтовано функції зазначеного механізму, які, у свою чергу, покладено в основу моделі його функціонування та запропонованих субмеханізмів. Концептуальна модель механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства передбачає наявність базової платформи як сукупності методичного, ресурсного, знаннєвого та організаційного забезпечення досліджуваного механізму і створює передумови для його функціонування. Робота механізму в цілому уможливується злагодженою взаємодією субмеханізмів і безперервним процесом послідовної реалізації функцій і періодичного оновлення параметрів та інструментів. У результаті дослідження сформовано управлінські засади формування та функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, що є запорукою успішного залучення інвестицій та забезпечення розвитку підприємства. Перспективою подальших досліджень є розробка організаційного забезпечення функціонування представленого механізму.

Ключові слова: інвестиційна привабливість підприємства, механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, залучення і використання інвестицій.

Рис.: 2. Бібл.: 9.

Кубарева Ірина Володимирівна – старший викладач, кафедра стратегії підприємств, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: irinav.kubareva@gmail.com

УДК 005.93:658.152

UDC 005.93:658.152

Кубарева И. В. Механизм обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия: суть, особенности формирования и основы функционирования

Kubareva I. V. The Mechanism of Ensuring the Investment Attractiveness of the Enterprise: the Essence, Particularly the Formation and the Functioning Basics

Целью статьи является обоснование механизма обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия. На основе анализа научных работ по вопросам механизма управления определенным направлением деятельности предприятия и исследований автора в области инвестиционной привлекательности предприятия определены основные характеристики и сформулирована сущность механизма обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия. Обоснована актуальность формирования исследуемого механизма, определены цель и задачи его функционирования. На основе классической концепции управления обоснованы функции упомянутого механизма, которые, в свою очередь, положены в основу модели его функционирования и предложенных субмеханизмов. Концептуальная модель механизма обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия предполагает наличие базисной платформы как совокупности методического, ресурсного, знаниевого и организационного обеспечения исследуемого механизма и создает предпосылки для его функционирования. Работа механизма в целом обеспечивается посредством слаженного взаимодействия его субмеханизмов, непрерывного процесса последовательной реализации функций и периодического обновления параметров и инструментов. В результате исследования разработаны управленческие основы формирования и функционирования механизма обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия, что является первоосновой успешного привлечения инвестиций и обеспечения развития предприятия. Перспективой дальнейших исследований является разработка организационного обеспечения функционирования представленного механизма.

The aim of the article is to validate the mechanism for investment potential. Based on the analysis of scientific papers on the management of some activity of the company and the author's research in the field of investment attractiveness of enterprises the main characteristics and the essence of a mechanism to ensure investment potential were formulated. The urgency of the formation of the mechanism in matter was reasoned, the purpose and objectives of its functioning defined. Based on the classic concept of management a function of said mechanism was justified, which, in turn, forms the basis of the model of functioning and proposed sub-mechanisms. Conceptual model of a mechanism to ensure the investment attractiveness of the enterprise requires a basic platform as a set of methodological, resource, knowledge and organizational support of the investigated mechanism and creates the conditions for its operation. Work of the mechanism as a whole is provided by coherent interaction of its sub-mechanisms, continuous process, consistent implementation of functions and periodic updating of the parameters and tools. The study developed managerial bases of formation and functioning of a mechanism to ensure the investment attractiveness of the company, which is a fundamental principle of success in attracting investment and ensuring development of the company. The prospect for further research is the development of organizational support of the operation of the mechanism presented.

Key words: investment attractiveness of the enterprise, a mechanism to ensure the investment attractiveness of the enterprise, attraction and use of investment.

Pic.: 2. Bibl.: 9.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность предприятия, механизм обеспечения инвестиционной привлекательности предприятия, привлечение и использование инвестиций.

Рис.: 2. Библ.: 9.

Кубарева Ирина Владимировна – старший преподаватель, кафедра стратегии предприятий, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)
E-mail: irinav.kubareva@gmail.com

Kubareva Irina V. – Senior Lecturer, Department strategy of enterprises, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: irinav.kubareva@gmail.com

Високий рівень конкуренції у бізнес-середовищі функціонування компанії вимагає відповідного реагування від її менеджменту: що вище рівень конкуренції, то більш динамічним та гнучким має бути управління процесами розвитку компанії та його забезпечення необхідними ресурсами, в тому числі й інвестиційними. Професійний підхід до інвестиційної діяльності компанії у сучасних реаліях функціонування бізнесу передбачає спрямованість в однаковій мірі як на використання інвестицій, так і на їх залучення, що зумовлює необхідність формування відповідного управлінського механізму – механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Науковий пошук показав, що механізм управління певним процесом на підприємстві представлений у контексті забезпечення таких напрямів діяльності підприємства, як: управління нематеріальними активами [4], інтелектуальний капітал [6], інвестиційна діяльність [3], персонал [9], витрати [7], корпоративне управління [5], реструктуризація корпоративних структур [2], забезпечення стратегічної стійкості [1] тощо. Водночас, не є дослідженим механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

У зазначених працях висвітлено не лише проблеми управління певним напрямом діяльності підприємства, а й представлено бачення механізму як такого. Автори єдині в тому, що розглядають механізм як систему, інтегровану у процес управління підприємством, розкривають зміст його елементів та організаційне забезпечення функціонування і впровадження. Разом з тим слід відмітити фрагментарність досліджень механізму з точки зору визначення його «конструкції», зокрема підходів до формування та функціонування, а також повноти розкриття структури, функцій, процесів та їх взаємозв'язків.

Наявність невирішених наукових проблем у питаннях побудови механізму, а також нерозробленість управлінських засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства в частині формування відповідного механізму зумовлює необхідність проведення зазначеного дослідження.

Враховуючи все вищенаведене, метою даної статті є розробка рекомендацій щодо управлінських засад формування та функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. З огляду на зазначене, важливо дослідити сутність механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, сформулювати його мету та завдання, визначити основні функції, елементний склад, розкрити зміст кожного елемента та показати інструментарій, що забезпечує функціонування механізму з урахуванням певних особливостей. Вирішення окреслених завдань надасть можливість розробити концепцію та модель функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Наукові здобутки дослідників механізму управління [1 – 7, 9] є для нас підґрунтям щодо побудови механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Ми вважаємо, що сутність механізму управління певним процесом на підприємстві проявляється через такі характеристики:

- ✦ представляє собою систему та функціонує через взаємодію елементів з метою зміни стану об'єкта управління;
- ✦ виконує функції менеджменту: планування, організації, впровадження, контролю та керівництва;
- ✦ забезпечується необхідними інструментами, важелями, ресурсами і компетенціями;

- ✦ формується з урахуванням корпоративного середовища (сфер діяльності підприємства);
- ✦ є підпорядкованою частиною загальної системи управління підприємством.

На основі визначених вище характеристик механізму управління та враховуючи контекст даного дослідження (забезпечення інвестиційної привабливості підприємства), можемо визначити механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (МЗІПП) як систему взаємопов'язаних елементів (субмеханізмів), які у результаті функціонування та взаємодії між собою, а також за підтримки корпоративного середовища, чинять вплив на параметри інвестиційної привабливості підприємства і тим самим формують та забезпечують її необхідний рівень з метою залучення інвестицій у діяльність підприємства.

Вважаємо, що формування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства потребує розглядання таких аспектів, як: необхідність та актуальність формування МЗІПП; мета та завдання функціонування МЗІПП; основні функції МЗІПП: обґрунтування, характеристика, спрямованість; модель функціонування МЗІПП: особливості функціонування досліджуваного механізму як системи, його зв'язки із внутрішнім та зовнішнім середовищем; елементи (субмеханізми) МЗІПП: визначення, мета, завдання та спрямованість дії кожного субмеханізму; взаємозв'язок функцій і процесів МЗІПП (концептуальна модель); взаємозв'язок МЗІПП із процесом управління підприємством і корпоративна підтримка.

Актуальність розгляду МЗІПП обумовлена комплексним і системним характером поняття «інвестиційна привабливість підприємства» (далі – ІПП). Адаже лише за умови поєднання таких складових, як правильне позиціонування компанії на ринку капіталів, активні і продуктивні комунікації із інвесторами, ефективне використання інструментів обґрунтування та реалізації інвестиційних проектів, а також досягнення необхідного рівня основних показників діяльності підприємства дозволяє менеджменту при виникненні потреби у зовнішньому фінансуванні успішно залучати і ефективно використовувати інвестиції. Можемо визначити ІПП як здатність підприємства професійно взаємодіяти із ринком капіталів, успішно залучати та ефективно освоювати інвестиційні ресурси, що обумовлена сукупністю характеристик підприємства, важливих для інвестора.

Визначення ІПП показує, що певними вимірниками ІПП для інвестора є характеристики підприємства, забезпечення яких знаходиться під впливом різних сфер діяльності компанії. Тому, на наш погляд, є необхідність застосування інтегрованого та комплексного підходу до формування кожної характеристики, а також до процесу залучення інвестиційних коштів та їх подальшого освоєння.

Метою МЗІПП є залучення інвестицій у діяльність компанії та їх ефективне використання через формування та постійну підтримку належного рівня її інвестиційної привабливості, що вимагає вирішення таких завдань:

- ✦ обґрунтування напрямів розвитку компанії, формулювання цілей залучення інвестицій та визначення способів і джерел їх отримання;
- ✦ визначення необхідних параметрів інвестиційної привабливості компанії, які відповідають напрямам розвитку останньої та обраним цілям і способам залучення інвестицій;

- ✦ формування передумов для забезпечення необхідних параметрів інвестиційної привабливості підприємства та створення його конкурентних переваг у процесах пошуку, залучення та освоєння інвестицій;
- ✦ ефективне використання потенціалу компанії у всіх сферах її діяльності для формування та подальшого забезпечення інвестиційної привабливості;
- ✦ постійна адаптація та оновлення дій компанії по залученню інвестицій у відповідності до тенденцій її розвитку, а також з урахуванням чинників зовнішнього середовища та особливостей інвестиційного процесу;
- ✦ запровадження комплексу організаційних, методичних, інформаційних і технічних заходів в компанії, спрямованих на періодичний збір та аналіз інформації щодо ефективності обґрунтування та реалізації інвестиційних рішень;
- ✦ формування та використання бази знань у рамках проектної та інвестиційної діяльності компанії.

Досліджуваний механізм має забезпечувати інвестиційну привабливість підприємства через реалізацію таких функцій:

- ✦ *організація і забезпечення* (спрямована на створення методичних, ресурсних, знанневих та організаційних передумов формування ІПП);

- ✦ *діагностика і планування* (спрямована на ідентифікацію та оцінку поточного рівня ІПП та визначення напрямів забезпечення цільового рівня ІПП);
- ✦ *функціонування і впровадження* (спрямована на реалізацію інвестиційного процесу в компанії та актуалізацію ІПП на всіх його етапах [8]);
- ✦ *моніторинг і підтримка* (спрямована на розробку коригуючих заходів та накопичення досвіду для прийняття поточних та перспективних рішень у сфері забезпечення ІПП).

Наявність сукупності елементів, які мають внутрішні та зовнішні зв'язки, а також спрямованість на досягнення певної мети, дає нам змогу охарактеризувати МЗІПП як систему. Модель МЗІПП, представлена на рис. 1, показує особливості функціонування досліджуваного механізму як системи, в основі якої знаходиться забезпечення МЗІПП необхідними ресурсами і компетенціями.

Сукупність елементів МЗІПП як системи сформована нами на підвалинах класичної концепції управління і забезпечує виконання її основних функцій (планування, організація, впровадження та контроль). Відповідно, робота даного механізму відбувається через реалізацію цих функцій за визначеним алгоритмом. Логіка полягає в оцінці міри досягнення результату, на який спрямована кожна функція механізму: організації та забезпечення (результатом є функціонування МЗІПП і створення передумов

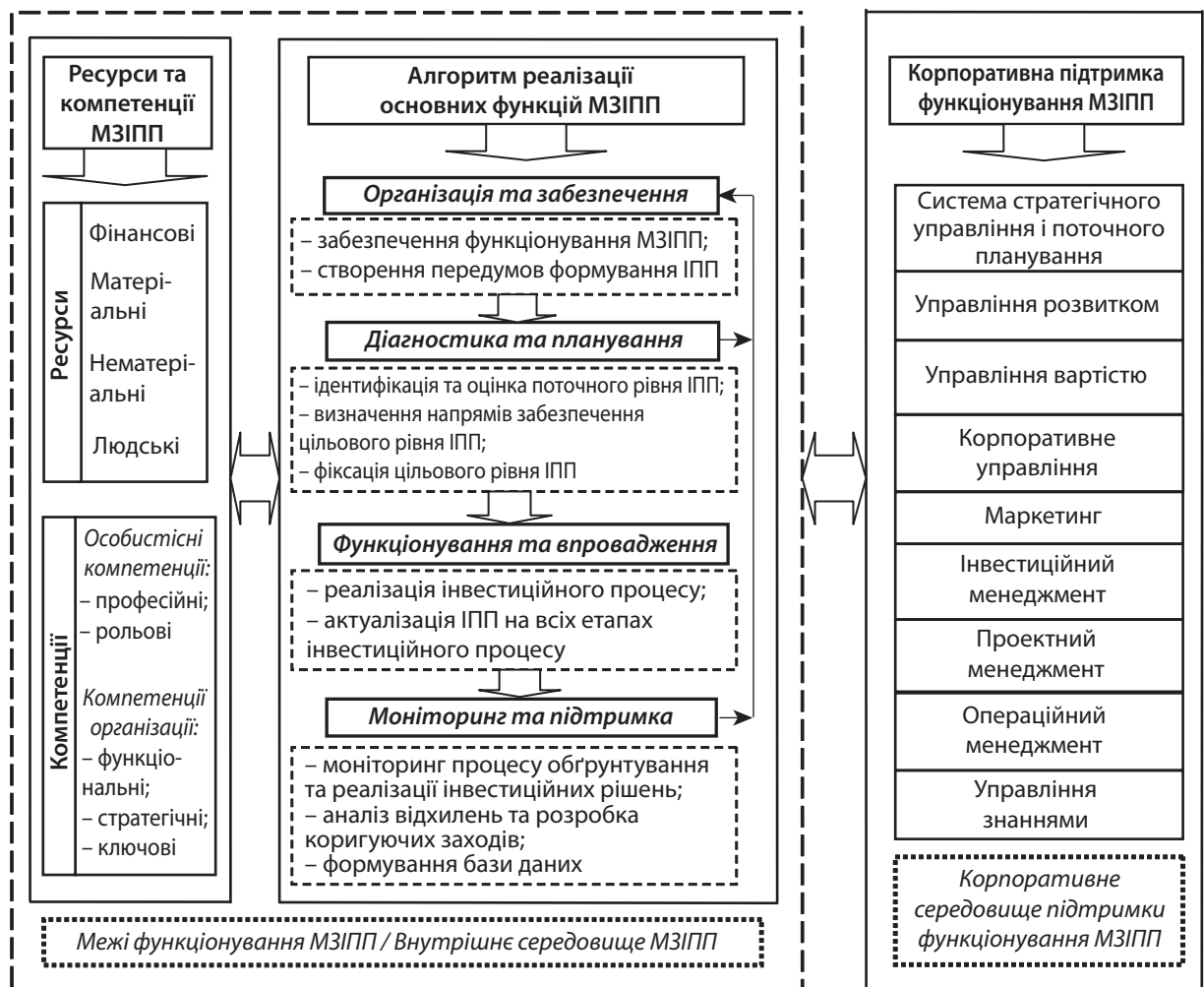

Рис. 1. Модель функціонування МЗІПП

формування ІПП), діагностики і планування (результатом є встановлення цільового рівня ІПП), функціонування і впровадження (результатом є актуалізація ІПП і реалізація інвестиційного процесу), а також моніторингу та підтримки (результатом є сформована база даних і розробка коригуючих заходів у межах забезпечення ІПП).

Належна реалізація означених функцій зумовлює необхідність створення відповідних *субмеханізмів* як складових загального МЗІПП. Нами пропонуються такі субмеханізми:

- ✦ *організації функціонування МЗІПП* – сукупність інструментів, які інтегрують всі субмеханізми МЗІПП і складають методичне, ресурсне, знаннєве та організаційне забезпечення функціонування МЗІПП і являють собою базову платформу формування ІПП;
- ✦ *діагностики та планування цільового рівня ІПП* – сукупність взаємопов'язаних інструментів проведення діагностики і оцінювання рівня ІПП, а також способів залучення та розміщення інвестицій, які складають аналітичну модель діагностики, оцінки і планування ІПП;
- ✦ *залучення і освоєння інвестицій* – сукупність організаційних заходів, методичних підходів та інструментів, які забезпечують реалізацію інвестиційного процесу на підприємстві та формування і актуалізацію ІПП на всіх його етапах;
- ✦ *аудиту інвестиційного процесу та розвитку МЗІПП* – сукупність організаційних, інформаційних, технічних заходів і методичних підходів, спрямованих на періодичний збір та аналіз інформації для оновлення концепції МЗІПП, що формують модель аудиту інвестиційного процесу.

Взаємодія зазначених субмеханізмів, їх функцій та процесів уможливають забезпечення ІПП та функціонування МЗІПП (рис. 2).

В основу концептуальної моделі МЗІПП (див. рис. 2) покладено базову платформу, яка сформована як сукупність методичного, ресурсного, знаннєвого та організаційного забезпечення досліджуваного механізму і створює передумови для його функціонування. У межах дії кожного субмеханізму здійснюється послідовне виконання основних процедур, спрямованих на реалізацію його мети та досягнення результату. При цьому відбувається взаємодія з іншими субмеханізмами, а функціонування механізму в цілому є безперервним процесом послідовної реалізації функцій і періодичного оновлення концепції та відповідних інструментів МЗІПП.

Дію МЗІПП має бути гармонізовано із тими аспектами діяльності компанії, що формують ІПП. Це означає, що забезпечення ІПП, з одного боку, потребує «вбудовування» у загальний процес управління підприємством як окрему систему, а з іншого боку, потребує узгодження та упорядкування окремих її елементів. Тому вважаємо, що МЗІПП слід розглядати у загальнокорпоративному та внутрішньосистемному аспектах.

Внутрішньосистемний аспект МЗІПП передбачає узгодженість всіх елементів механізму забезпечення ІПП між собою та злагодженість їх взаємодії задля формування та підтримання належного рівня інвестиційної привабливості компанії.

Загальнокорпоративний аспект МЗІПП передбачає узгодженість його функціонування із системою управління компанією, а також забезпечення необхідної корпоративної підтримки (організаційної, знаннєвої, ресурсної, методичної) з боку різних сфер діяльності підприємства в контексті процесу формування та забезпечення належного рівня ІПП. Відповідно до розробленої нами моделі функціонування МЗІПП (див. рис. 1) корпоративна підтримка забезпечує реалізацію його основних функцій через спрямування відповідних методів та інструментів, а також через інтеграцію МЗІПП із процесом управління підприємством в цілому та сферами його діяльності, зокрема за такими напрямками: управління розвитком, управління вартістю, корпоративне управління, стратегічне управління, маркетинг, інвестиційний менеджмент, проектний менеджмент, операційний менеджмент та управління знаннями [8].

ВИСНОВКИ

Вважаємо, що представлений підхід до формування МЗІПП уможливить ефективне його функціонування та забезпечить необхідний рівень інвестиційної привабливості підприємства. Це дозволить компанії успішно залучати інвестиції у свій розвиток і тим самим посилювати конкурентні позиції у бізнес-середовищі. Чітка робота розробленого механізму є результатом злагодженої взаємодії субмеханізмів і всіх елементів. Тому важливою і перспективною є розробка організаційного забезпечення функціонування МЗІПП. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Галушко В. Б.** Механізм забезпечення стратегічної стійкості підприємства: його складові, ознаки та принципи функціонування / В. Б. Галушко // *Формування ринкової економіки* : зб. наук. праць. – Вип. 21 – К. : КНЕУ, 2009. – С. 57 – 67.
2. **Гарафонов О. І.** Концептуальні підходи до організаційного механізму реструктуризації інтегрованих корпоративних структур / О. І. Гарафонов // *Друга міжнародна періодична науково-практична конференція «Альянс наук: учений – ученому»* : Збірник наукових праць. – Том 1. – Дніпропетровськ : НАУ «Ера», 2005. – 100 с. – С. 24 – 27.
3. **Губарь О. В.** Шляхи удосконалення економічного механізму управління інвестиційною діяльністю на підприємствах харчової промисловості / О. В. Губарь // *Збірник наукових статей «Управління розвитком»*. – Харків : ХНЕУ. – 2006. – № 7. – С. 61 – 64.
4. **Іванченко Н. О.** Механізм управління нематеріальними активами на підприємствах легкої промисловості : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Н. О. Іванченко. – К., 2007. – 19 с.
5. **Кадничанський М. В.** Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління холдинговими компаніями: стратегія отримання комбінаторних переваг : монографія / Т. В. Момот, М. В. Кадничанський, О. А. Лобанов, Н. В. Рудь. – Х. : Фактор, 2009. – 250 с.
6. **Кендюхов О. В.** Сутність і зміст організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства / О. В. Кендюхов // *Економіка України*. – 2004. – № 2. – С. 33 – 41.
7. **Кононенко Г. Н.** Концептуальные аспекты построения и функционирования социально-экономического механизма управления затратами / Г. Н. Кононенко, А. В. Ластенко // *Економічний вісник Донбасу*. – Луганськ, 2007. – № 1-2 (7-8). – С. 100 – 106.
8. **Кубарева І. В.** Стратегічна поведінка підприємства в інвестиційному процесі // *Стратегія підприємства: адаптація ор-*

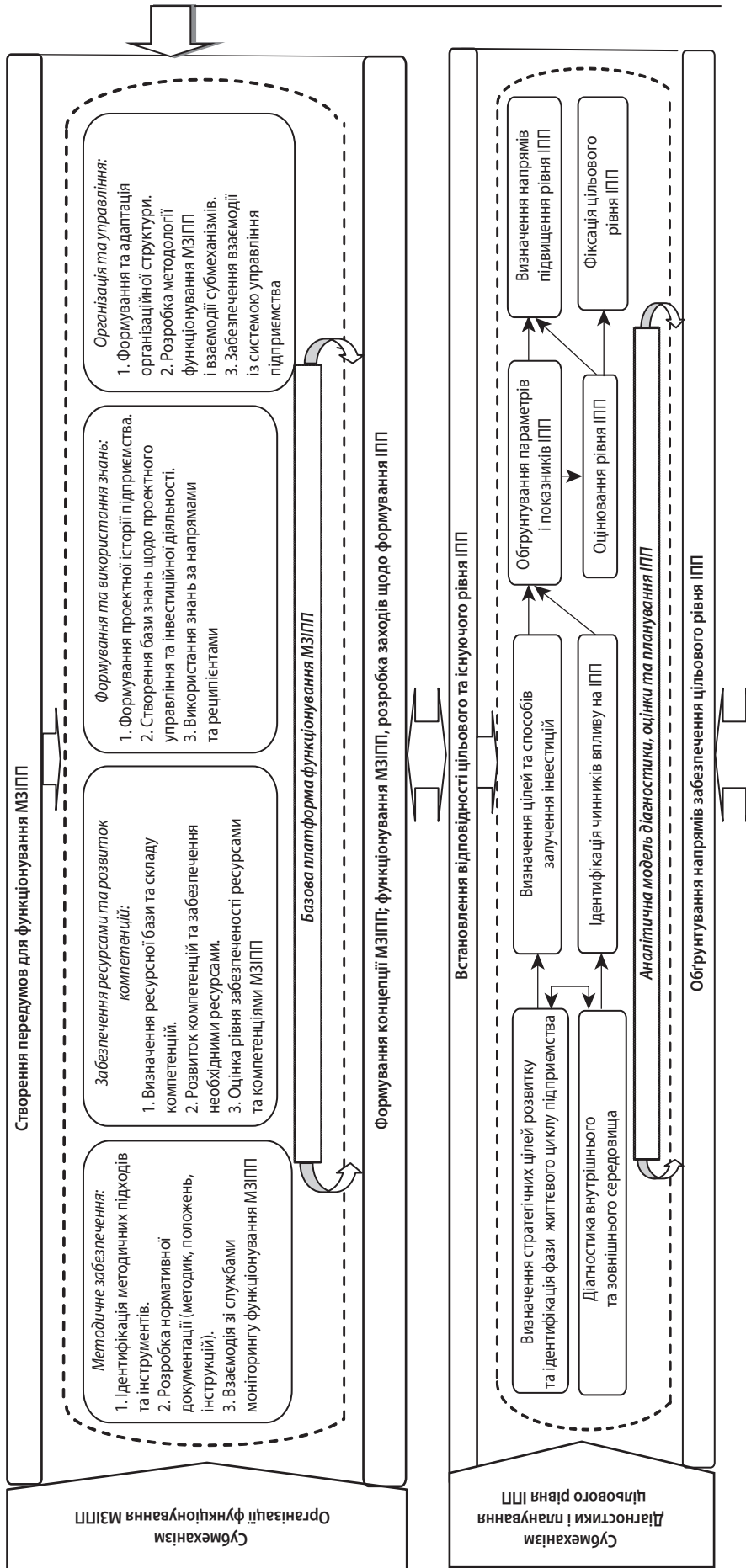

Рис. 2. Взаємозв'язки функцій та процесів МЗІПП (концептуальна модель) – початок

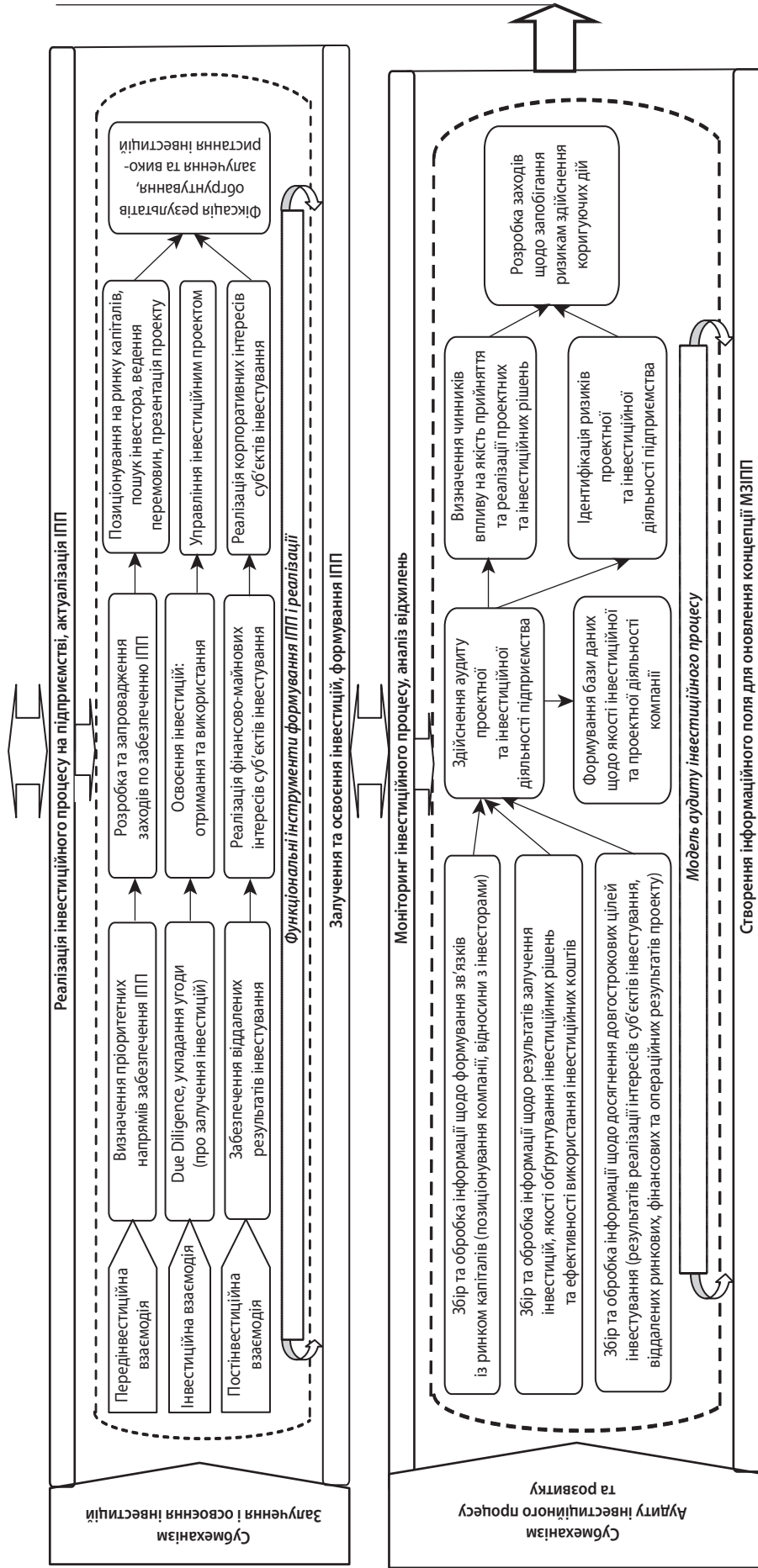

Рис. 2. Взаємозв'язки функцій та процесів МЗПП (концептуальна модель) – закінчення

ганізацій до впливу світових суспільно-економічних процесів : монографія / Наливайко А. П., Решетняк Т. І., Євдокимова Н. М. та ін. ; за ред. д. е. н., проф. А. П. Наливайка. – К. : КНЕУ, 2013. – 454 с. – С. 306 – 316.

9. Синельник В. В. Особенности организационно-методического подхода к формированию механизма стратегического управления персоналом / В. В. Синельник // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины : Сб. науч. тр./ НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти; КЭГИ. – Донецк, 2007. – С. 153 – 159.

REFERENCES

Halushko, V. B. "Mekhanizm zabezpechennia stratehichnoi stiiokosti pidpriemstva: ioho skladovi, oznaky ta pryntsyipy funktsionuvannia" [The mechanism of strategic viability: its composition, characteristics and principles of operation]. *Formuvannia rynkovoї ekonomiky*, no. 21 (2009): 57-67.

Harafonova, O. I. "Kontseptualni pidkhody do orhanizatsiino-ho mekhanizmu restrukturyzatsii intehrovanykh korporatyvnykh struktur" [Conceptual approaches to organizational restructuring mechanism integrated corporate structures]. *Alians nauk: uchenyi – uchenomu*. Dnipropetrovsk: Era, 2005.24-27.

Hubar, O. V. "Shliakhy udoskonalennia ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu na pidpriemstvakh kharchovoi promyslovosti" [Ways of improving the economic mechanism of investment activity in the food industry]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 7 (2006): 61-64.

Ivanchenko, N. O. "Mekhanizm upravlinnia nematerialnymy aktyvamy na pidpriemstvakh lehkoi promyslovosti" [The mechanism of intangible assets management companies in the consumer industry]. *Avto-ref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04, 2007.*

Kendiukhov, O. V. "Sutnist i zmist orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia intelektualnym kapitalom pidpriemstva" [Nature and content of organizational-economic mechanism of management of intellectual capital of the company]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 2 (2004): 33-41.

Kononenko, H. N., and Lastenko, A. V. "Kontseptualnye aspekty postroyeniya i funktsionirovaniya sotsialno-ekonomicheskogo mekhanizma upravleniia zatratami" [Conceptual aspects of construction and operation of socio-economic mechanism of management costs]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 1-2 (7-8) (2007): 100-106.

Kubareva, I. V. "Stratehichna povedinka pidpriemstva v investytsiynomu protsesi" [The strategic behavior of enterprises in the investment process]. In *Stratehiia pidpriemstva: adaptatsiia orhanizatsii do vplyvu svitovykh suspilno-ekonomichnykh protsesiv*, 306-316. Kyiv: KNEU, 2013.

Momot, T. V., Kadnychanskyi, M. V., and Lobanov, O. A. *Vartisno-orientovanyi orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm korporatyvnoho upravlinnia kholdynhovymy kompaniiamy: stratehiia otrymannia kombinatorykh perevah* [Value-oriented organizational-economic mechanism of corporate holding companies: a strategy for obtaining combinatorial preferences]. Kharkiv: Faktor, 2009.

Sinelnik, V. V. "Osobennosti organizatsionno-metodicheskogo podkhoda k formirovaniu mekhanizma strategicheskogo upravleniia personalom" [Features organizational and methodical approach to the formation mechanism of strategic human resource management]. In *Ekonomicheskie problemy i perspektivy stabilizatsii ekonomiki Ukrainy*, 153-159. Donetsk, 2007.

Науковий керівник – Батенко Л. П., кандидат економічних наук, професор кафедри стратегії підприємств ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»